

Prva procjena bruto domaćeg proizvoda (BDP) i stvarne individualne potrošnje (SIP) po stanovniku, prema standardu kupovne moći za 2012. godinu

EUROSTAT je 19. juna 2013. godine objavio prve preliminarne podatke o bruto domaćem proizvodu i stvarnoj individualnoj potrošnji po stanovniku, iskazanim preko standarda kupovne moći. MONSTAT je učestvovao u ovom projektu zajedno sa zvaničnim statističkim institucijama ostalih evropskih zemalja.

Prema prvoj procjeni EUROSTAT-a bruto domaći proizvod po stanovniku prema standardu kupovne moći u Crnoj Gori iznosi 42% prosjeka EU27 i na istom je nivou kao i prethodne godine.

Od zemalja članica EU, najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći zabilježen je u Luksemburgu, čiji je nivo više od dva i po puta iznad prosjeka EU27, i iznosi 271% EU prosjeka, dok se Bugarska nalazi na najnižem nivou sa 47% prosjeka EU.

Od zemalja iz regiona Hrvatska ima najveći BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći koji iznosi 61% prosjeka EU, dok se Crna Gora nalazi na drugom mjestu na nivou od 42% prosjeka EU. Makedonija i Srbija se nalaze na nivou od 35%, Albanija na nivou od 30% dok je Bosna i Hercegovina na nivou od 28% evropskog prosjeka.

Stvarna individualna potrošnja (SIP) po stanovniku prema SKM-u prema prvoj procjeni među zemljama članicama se kretala između 52% ispod prosjeka EU u Rumuniji i 41% iznad prosjeka EU u Luksemburgu.

Grafik 1. Procijenjeni BDP po stanovniku prema standardu kupovne moći, 2012. godina, EU27=100

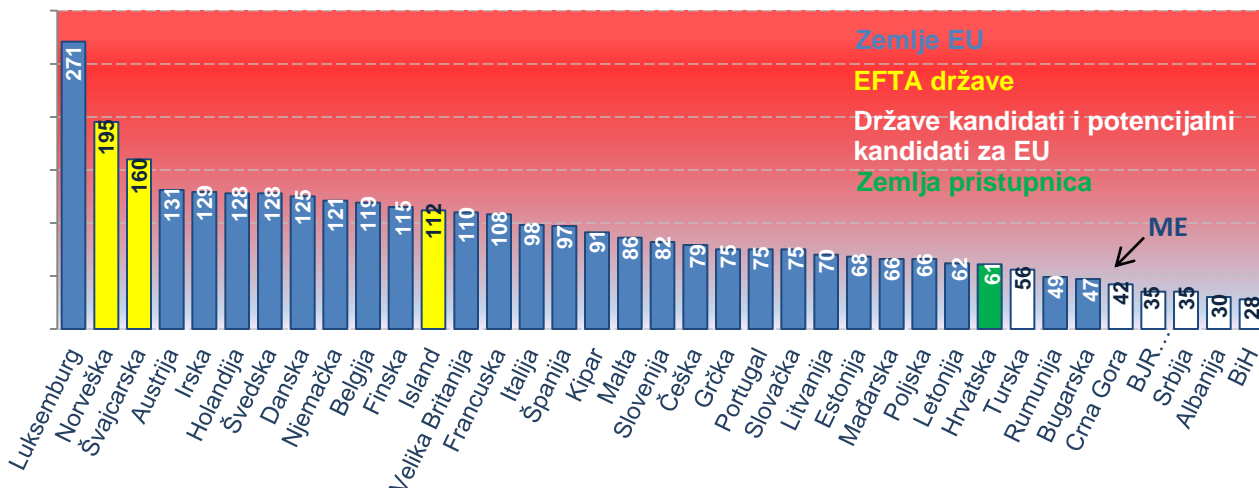

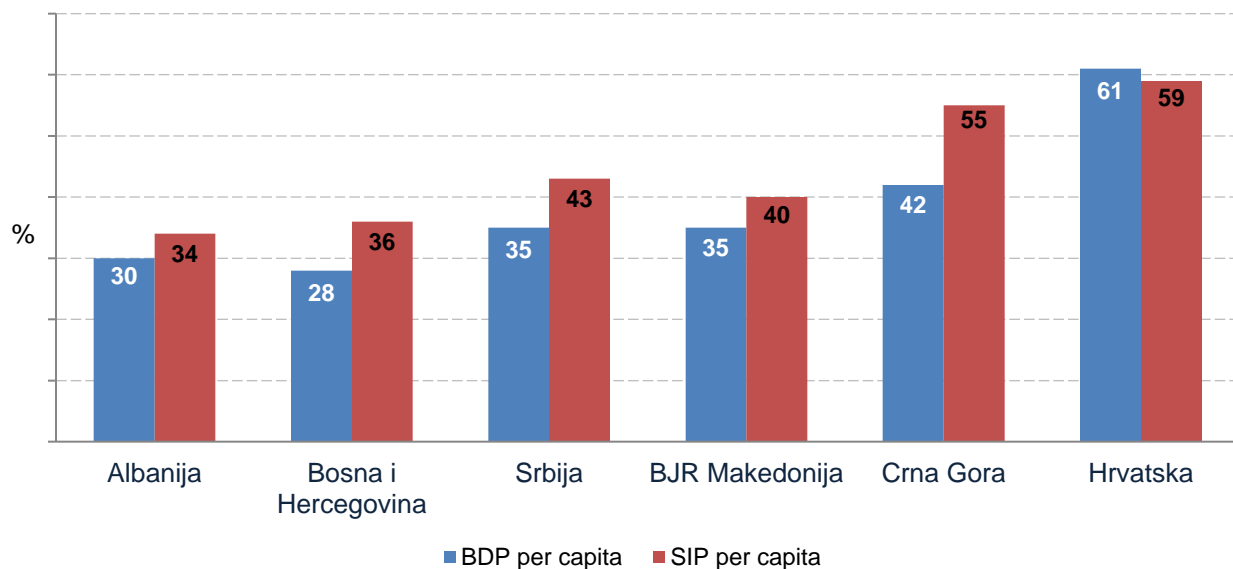
Tabela 1. Prva procjena *bruto domaćeg proizvoda i stvarne individualne potrošnje po stanovniku prema standardu kupovne moći za 2012. godinu*

Država	BDP po stanovniku			SIP po stanovniku		
	2010	2011	2012 ¹	2010	2011	2012 ¹
EU27	100	100	100	100	100	100
Luksemburg	267	271	271	141	140	141
Austrija	127	129	131	118	119	119
Irska	129	129	129	103	101	98
Holandija	131	131	128	114	113	112
Švedska	124	127	128	114	116	118
Danska	128	125	125	116	113	115
Njemačka	119	121	121	117	120	121
Belgija	119	119	119	111	111	112
Finska	113	114	115	111	112	114
Velika Britanija	111	109	110	120	118	120
Francuska	108	108	108	113	113	113
Italija	101	100	98	102	101	97
Španija	99	98	97	95	94	93
Kipar	97	94	91	99	98	94
Malta	85	85	86	83	84	85
Slovenija	84	84	82	80	81	79
Češka	80	80	79	71	71	69
Grčka	87	79	75	97	91	84
Portugal	80	77	75	84	81	77
Slovačka	73	73	75	71	70	72
Litvanija	57	66	70	61	70	74
Estonija	63	67	68	56	58	59
Mađarska	65	66	66	60	61	61
Poljska	63	64	66	67	69	71
Letonija	54	58	62	53	57	61
Rumunija	47	49	49	46	47	48
Bugarska	44	46	47	43	45	49
Norveška	181	186	195	136	135	138
Švajcarska	154	157	160	129	130	133
Island	112	111	112	106	107	110
Hrvatska	59	61	61	57	59	59
Turska	50	52	56	54	57	60
Crna Gora	42	42	42	52	53	55
BJR Makedonija	36	35	35	40	40	40
Srbija	35	35	35	44	43	43
Albanija	27	30	30	30	34	34
Bosna i Hercegovina	30	30	28	36	36	36

Izvor: EUROSTAT

¹ Procijenjeni podaci za 2012. godinu

Grafik 2. Procijenjeni BDP i SIP po stanovniku prema standardu kupovne moći za 2012. godinu, poređenje sa zemljama okruženja, EU27=100

Za zemlje koje imaju status kandidata za članstvo u EU, prema prvoj EUROSTAT-ovoj procjeni SIP po stanovniku prema standardu kupovne moći se kreće u rasponu od 40% do 60% prosjeka EU. SIP u Crnoj Gori u 2012. godini iznosila je 55% prosjeka EU27. Od zemalja u regionu SIP po stanovniku prema SKM je najveća u Hrvatskoj i iznosi 59% prosjeka EU, dok je najniža u Bosni i Hercegovini i Albaniji sa svega 36% odnosno 34% prosjeka EU27.

Dok je bruto domaći proizvod (BDP) po glavi stanovnika uglavnom pokazatelj nivoa ekonomske aktivnosti, stvarna individualna potrošnja (SIP) po glavi stanovnika je alternativni pokazatelj, bolje prilagođen da opiše materijalno blagostanje domaćinstva.

Generalno, nivo SIP po stanovniku je više homogen nego BDP ali i dalje postoje značajne razlike među članicama EU. Struktura stvarne individualne potrošnje je bazirana na homogenim skupovima proizvoda i usluga koja domaćinstva konzumiraju ali su i dalje evidentne razlike između nivoa SIP per capita između zemalja članica EU.

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Standard kupovne moći (SKM) je jedinica vještačke valute koja eliminiše razlike između nivoa cijena između zemalja. Tako jedan SKM kupuje isti obim roba i usluga u svim zemljama. Ova jedinica omogućava smisljeno poređenje obima ekonomskih pokazatelja u svim zemljama.

Na veličinu BDP-a po stanovniku izraženog u standardu kupovne moći najvećim dijelom utiče obim BDP-a obračunatog rashodnom metodom, nivo potrošačkih cijena i broj stanovnika.

Ovaj indikator, između ostalog, koristi se za prostorno poređenje veličine BDP-a, odnosno veličine ekonomije, te ekonomskog blagostanja.

Pariteti kupovne moći (PKM) su stope za prevođenje valuta koje se primjenjuju kako bi se izvršilo pretvaranje ekonomskih indikatora izraženih u nacionalnim valutama u zajedničku vještačku valutu – Standard kupovne moći (SKM), koja izjednačava kupovnu moć različitih nacionalnih valuta i omogućava svrsishodno poređenje obima između zemalja.

Na primjer, ako se bruto domaći proizvod po stanovniku izražen u nacionalnoj valuti svake zemlje koja učestvuje u poređenju, podijeli sa njenim PKM-om, dobijene vrijednosti će neutralizovati uticaj različitih nivoa cijena i istovremeno prikazati realni obim bruto domaćeg proizvoda na zajedničkom cjenovnom nivou. Kada se podijeli sa nominalnim kursom za datu godinu, PKM daje procjenu nivoa cijena za datu zemlju u odnosu na, npr. EU27.

Indeksi nivoa cijena obezbjeđuju poređenje nivoa cijena između zemalja u odnosu na prosjek EU. Ako je indeks nivoa cijena veći od 100, zemlja se smatra relativno skupljom u poređenju sa EU prosjekom i obrnuto.

Stvarna individualna potrošnja odnosi se na sva dobra i usluge stvarno potrošena ili kupljena od strane domaćinstava. Ona obuhvata dobra i usluge kupljena direktno od strane domaćinstava kao i usluge koje su obezbijedjene od strane neprofitnih institucija i vlade za ličnu potrošnju (npr. zdravstvo i obrazovne usluge).

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382) 20 230-811, telefaks (+382) 20 230-814

Saopštenje pripremila:

Ivana VIDA KOVIĆ

Tel. +382-20-230 805

e-mail: contact@monstat.org